
BIULETYN POGRANICZA GRUDZIEŃ 2020

PROSIMY
CZYTAĆ BIULETYN W
PRZEGLĄDARCE

---

11 GRUDNIA 2020 ODESZŁA IRENA VEISAITĖ

prof. Irena Veisaite - litewska intelektualistka, teatrolożka,
działaczka na rzecz praw człowieka, długoletnia prezeska Fundacji
Otwartej Litwy, ocalała z kowieńskiego getta,
Człowiek Pogranicza 2019

Irena Veisaitė (1928-2020). Ocalona. Człowiek Pogranicza. Nauczycielka. Była jedną z najważniejszych osób w moim życiu. Wiedziałem, że odchodzi od kiedy we śnie przyszła się pożegnać. Potem, gdy nie mogła już mówić, napisała SMS-a "I am on my way". Wtedy przez noc napisałem te słowa...

Krzysztof Czyżewski

"Czego nauczyłem się od Ireny Veisaitė?"

1. Że życie to góra, której szczyt jest zawsze – którą by nie iść i dokąd by nie zmierzać – tylko w połowie drogi.
2. Że ocaleni chcą tańczyć, boso, nic sobie nie robiąc ze zgorszenia celebrantów śmierci na widok zrzuconych butów, uwierających jak należy, do krwi.
3. „Że we własnym życiu nie wolno poddawać się rozpacz z powodu naszych błędów i grzechów, ponieważ przeszłość nie jest zamknięta i otrzymuje sens nadany jej przez nasze późniejsze czyny.”
4. Że niewierna faktom pogoda ducha jest bardziej dalekowzroczna niż rozpacz wierna naoczności koszmaru.
5. Że pamięć jest kochanką przyszłości.
6. Że nie ma nic piękniejszego od brzydoty muśniętej światłem.
7. „Że prawdomówność jest dowodem wolności, a po kłamstwie poznaje się niewolę.”
8. Że prawdziwy nauczyciel uczy się przez całe życie, ale mistrzostwo osiąga ucząc się od swoich wychowanków.
9. Że zatrute dusze ludzi można uzdrowić przez przyjęcie ich choroby do siebie, bo tylko tak, od wewnątrz tworzą się antyciała złoczynienia.
10. Że świata nie zmienia posiadanie racji lecz sztuka współistnienia z innymi, choćby za cenę wyrzeczenia się racji.
11. Że niewidzialny most można odbudować tylko razem z tymi, którzy go zburzyli.
12. Że z piekła wychodzi się za głosem serca.
13. Że można kochać cudze nikogo nie raniąc.
14. Że bogiem jest przebaczenie.
15. Że miłość jest możliwa.

IRENA VEISAITĖ

**OSTATNIE SPOTKANIE W
POGRANICZU**

30 - 31 maja 2019 w Białej Synagodze w
Sejnach odbyły się uroczystości związane z

nadaniem tytułu Człowieka Pogranicza Irenie Veisaitė.

RELACJA Z UROCZYŚCÍ
NA STRONIE POGRANICZA

„O GODNE ŻYCIE” Irena Veisaitė w rozmowie z Aurimasem Švedasem

Tę książkę, pomyślaną jako wywiad-rzeka, powinien znać każdy, kto interesuje się historią Litwy ostatnich kilkudziesięciu lat.

O KSIĄŻCE

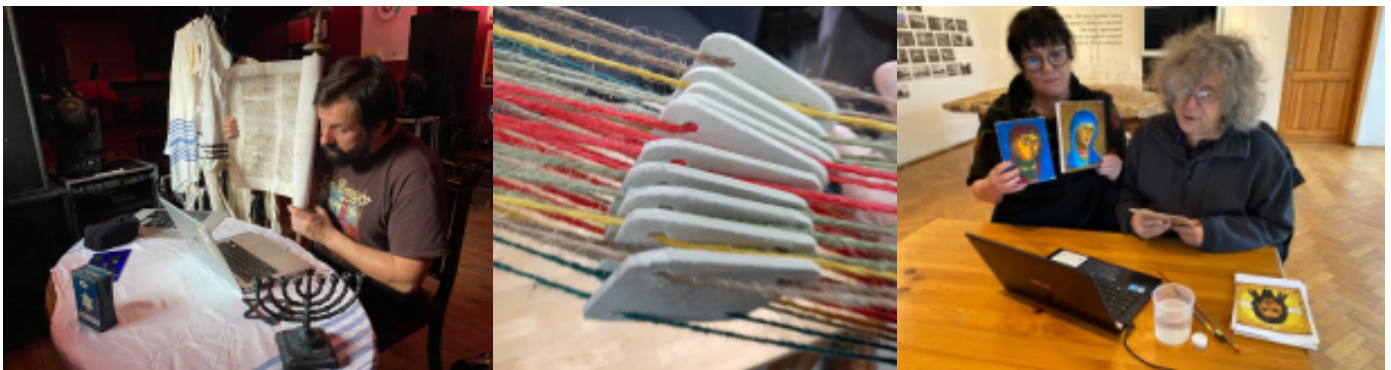

Irena Veisaitė jest jednym z najświetlejszych ludzi w naszym kraju, jest uosobieniem tolerancji i zdrowego rozsądku. Najwięcej uwagi poświęca kulturze, zwłaszcza teatrowi, i opozycji kulturalnej w okresie sowieckim. Czyni to z wyjątkową roztropnością, unikając skrajności i pustosłowa, a przy tym wnikliwie rozpatruje także złożone kwestie filozoficzne.

- Tomas Venclova

Profesor Irena Veisaitė podczas swoich wykładów o literaturach zachodnioeuropejskich dała nam, studentom, mocne fundamenty do zrozumienia myśli Zachodu. Teatr postrzega ona nie jako tanią rozrywkę, lecz jako sztukę wysoką i czyni starania, by na sceny litewskie trafiały ważne i głębokie dzieła. Jej tolerancja, szerokie horyzonty myślowe i szacunek dla praw człowieka w znacznym stopniu przyczyniły się do tego, by w Litwie homo sovieticus stał się homo europaeus.

- Gintaras Varnas

PRACOWNIE EDUKACYJNO-ARTYSTYCZNE POGRANICZA

Biuletyn Pogranicza, który macie Państwo przed oczami poświęcony jest pracy edukacyjnej w naszych pracowniach Pogranicza w Sejnach i Krasnogrudzie.

Pracownia animacji filmowej przygotowała swą nową kolekcję zatytułowaną "Opowieści Mojego Domu". Pracownia tkacka skupiła uwagę na krajce litewskiej, i jej różnych technikach tworzenia. Pracownia Kronik Sejneńskich tworzy unikalną mapę miasta w formie instalacji wypełnionej opowieściami o wydarzeniach, ludziach i miejscach zaczerpniętych z pamiętanej przez mieszkańców historii ich miasta. W Sejneńskiej Spółdzielni Jazzowej odbywał się festiwal Nowa Muzyka w Sejnach. W wyniku twórczego spotkania młodych z Orkiestrą Klezmerską Teatru Sejneńskiego z wybitnymi twórcami muzyki improwizowanej powstają unikalne kompozycje i wspólnie przygotowane koncerty.

DZIECIĘCY UNIWERSYTET POGRANICZA

Dziecięcy Uniwersytet Pogranicza to cykl działań artystycznych, warsztatów, koncertów, spektakli, lekcji literackich dla grupy dzieci ze szkoły podstawowej w Sejnach, która poprzez sztukę i edukację uczestniczy w bogatej ofercie poznawania dziedzictwa wielokulturowego regionu, w ciekawym pozaszkolnym programie spotkania z teatrem, muzyką – także-klasyczną, literaturą i sztuką ludową. Osią tematyczną programu jest „małe centrum świata”, czyli pogranicze jako miejsce, gdzie spotykają się ze sobą różne tradycje, kultury, języki i religie.

Przewodnikami i mistrzami spotkań są wybitni artyści różnych profesji, opiekunami merytorycznymi prowadzącymi zajęcia pozaszkolne nauczyciele ze szkół.

O PROJEKCIE ROZMAWIAJĄ
BOŻENA SZROEDER I MAŁGORZATA SPORĘK-CZYŻEWSKA

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących z
Funduszu Promocji Kultury

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

**[KULTURA
DOSTĘPNA**

PRZEJDŹ NA STRONĘ PROJEKTU

UKRYTE MIASTO

Ukryte miasto to nowe działanie Pogranicza, które realizowane było przez cały 2020 rok. Skupiona wokół "Kronik sejneńskich" grupa młodzieży spotykała się z najstarszymi mieszkańcami Sejn, którzy dzielili się z młodym pokoleniem zapamiętanymi opowieściami, odkrywającymi historię miasteczka sprzed dziesięcioleci. Zebrane historie posłużyły do stworzenia mapy miasta o tyle unikatowej, że poszczególne elementy topograficzne wzbogacone zostały subiektywną i emocjonalną opowieścią o powiązanych z nimi wydarzeniach sprzed lat. Pod opieką artystów, podczas warsztatów plastycznych, młodzież nadawała kształt każdej zasłyszanej historii, tworząc z niej element mapy, zawierającej te króciutkie opowiadki, anegdotki, wspomnienia o miejscach lub postaciach związanych z nimi. Istotnym elementem tej wyjątkowej mapy są miejsca najważniejsze dla młodzieży biorącej udział w realizacji zadania, związane z ich rodzinnymi historiami.

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Dofinansowano ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących z
Funduszu Promocji Kultury

PRZEJDŹ NA STRONĘ PROJEKTU

OPOWIEŚCI MOJEGO DOMU

Przez całe lato w Pracowni Animacji Filmowej trwała intensywne prace nad nową kolekcją filmową zatytułowaną "Opowieści mojego domu". Zaczynało się od zebrania nagranych wspomnień przekazywanych w rodzinach z pokolenia na pokolenie, o ludziach, wydarzeniach, miejscach, czasem pamiątkach, fotografiach zapisanych w pamiętniku czy starych dokumentach. Te domowe opowieści dały początek scenariuszom 6 nowych filmów realizowanych tego lata. Tworzyły je sejneńskie rodziny. Uczestnikami pracy byli Dziadkowie, Rodzice i dzieci. Od scenariusza tylko krok do realizacji filmu, wyboru techniki animacyjnej, budowanie scenografii i postaci, animowanie. Praca prowadzona była przez reżyserki Darię Kopiec i Paulinę Majdę oraz artystki plastyczki Dominikę Ludwig i Aleksandrę Kotarską. Całość pod opieką i wnikliwym okiem Bożeny Szroeder animatorki i pomysłodawczynie wszystkich Kolekcji Filmowych Pogranicza jakie powstają od lat w tej Pracowni.

KOLEKCJA FILMOWA POGRANICZA 2020

Owoce wielomiesięcznej pracy jest dziesiąta kolekcja filmowa "Opowieści Mojego Domu", płyta z 6 miniaturami filmowymi stworzonymi przez sejneńskie rodziny.

ZOBACZ FRAGMENT FILMU

PRZEJDŹ NA STRONĘ PROJEKTU

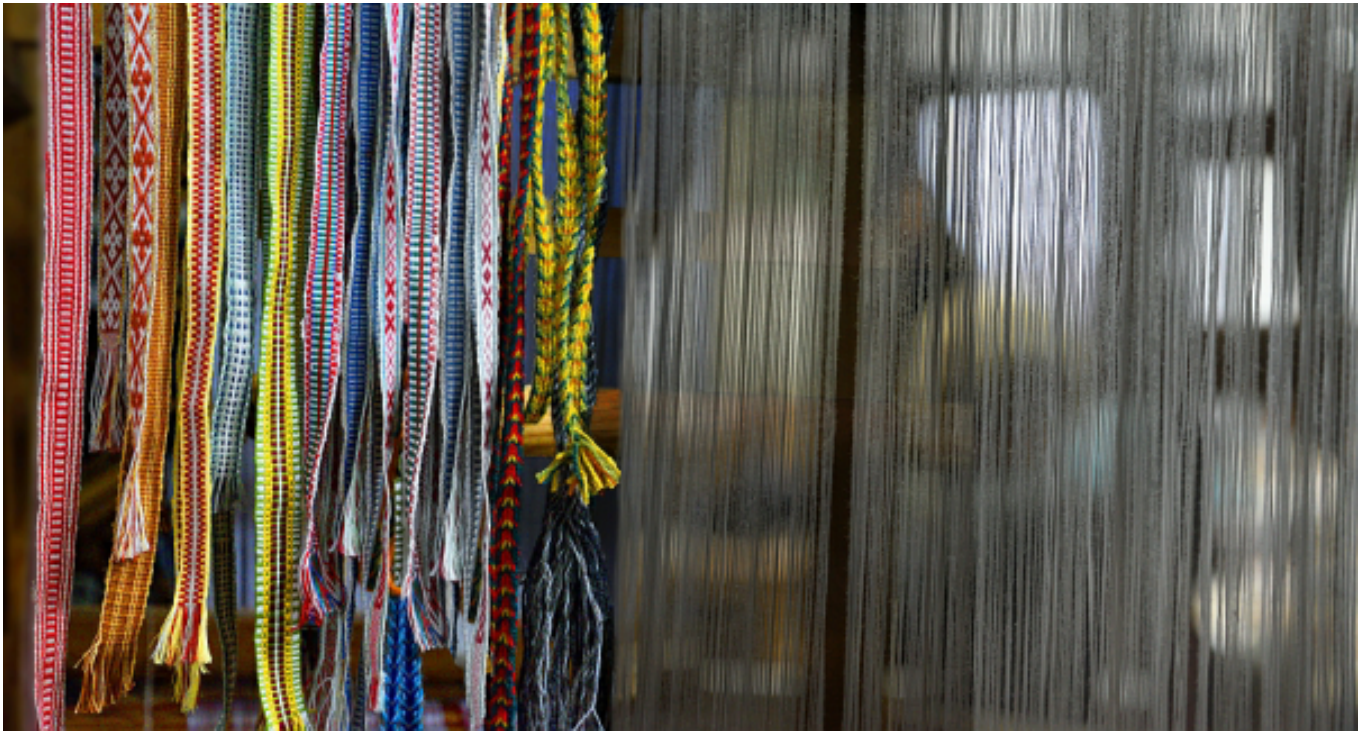
OD NARODZIN DO ŚMIERCI. KRAJKA LITEWSKA

"Od narodzin do śmierci. Krajka litewska" to całoroczny program edukacyjny dający możliwość poznania historii tradycyjnej krajki i jej roli w dawnym i współczesnym życiu oraz praktycznej nauki tkania krajelek. Uczestnicy warsztatów, w różnym wieku od dzieci po seniorów, na specjalnie wykonanych małych krosnch uczyli się tkania w technice wybieranej i za pomocą tabliczek. Tajniki warsztatu przekazywała grupie Anastazja Sidor, jedna z ostatnich tkaczek która kultywuje tę niełatwą sztukę.

"Od narodzin do śmierci. Krajka litewska" to kolejny projekt wtajemniczenia w tradycje tkackie regionu, poprzedni "Z sejneńskiego kufra. Tkanina podbierana" przywoływał zapomnianą już technikę wielonicelnicową tzw. Perebory.

Projekt otrzymał dotację od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w priorytecie Kultura Ludowa, którym zarządza Departament Narodowych Instytucji Kultury.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

PRZEJDŹ NA STRONĘ PROJEKTU

SEJNEŃSKA SPÓŁDZIELNIA JAZZOWA. NOWA MUZYKA W SEJNACH

Sejneńska Spółdzielnia Jazzowa - festiwal Nowa Muzyka w Sejnach - to spotkanie Orkiestry Klezmerskiej Teatru Sejneńskiego z najwybitnymi improwizatorami polskiej estrady. W trudnym czasie pandemii, Orkiestra spotka się we wspólnym procesie tworzenia nowej muzyki z Kubą Więckiem i jego trio, Lonker See, Mikołajem Trzaską, Marcinem Maseckim, Miłozsem Pękallą, Małgorzatą Kordylasińską-Pękallą, zespołem Polmuz i Alamedą 5. Tydzień pracy z zaproszonymi artystami zakończy prezentacja na scenie Dawnej Sejneńskiej Jesziwy i parku Dworu Miłosza w Krasnogrudzie.

instytut muzyki i tańca
■■■■■

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

„Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, uzyskanych z dopłat ustanowionych w grach objętych monopolem państwa, zgodnie z art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, w ramach programu „Muzyka”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca”

PRZEJDŹ NA STRONĘ PROJEKTU

PRACOWNIA ROBOTYKI DLA NAJMŁODSZYCH

KODOWANIE NA DYWANIE

Dzieci w wieku 4-5 lat i 6-7 lat poprzez zabawę wprowadzone zostają w świat nowych technologii, projektowania i programowania komputerowego.

CZYTAJ NA STRONIE

**PRZYJRZYJ SIĘ EUROPEJSKIEJ HISTORII.
MATERIAŁY DLA UCZNIÓW I NAUCZYCIELI.**

(Re)Viewing European Stories to edukacyjny projekt pilotażowy, który trwał od października 2019 do września 2020 roku. Koordynowany przez Fundację EUscreen, finansowany przez Fundację Evens i wspierany tematycznie przez EuroClio, projekt skupiał się na opracowaniu interaktywnych materiałów edukacyjnych poświęconych historii Europy, rozumianej jako wspólna historia, która wykracza poza narodowe curricula i wymaga szerszego kontekstu dla zrozumienia wzajemnych relacji i powiązań.

WIĘCEJ NA STRONIE POGRANICZA

BOŻENA SZROEDER NAGRODZONA

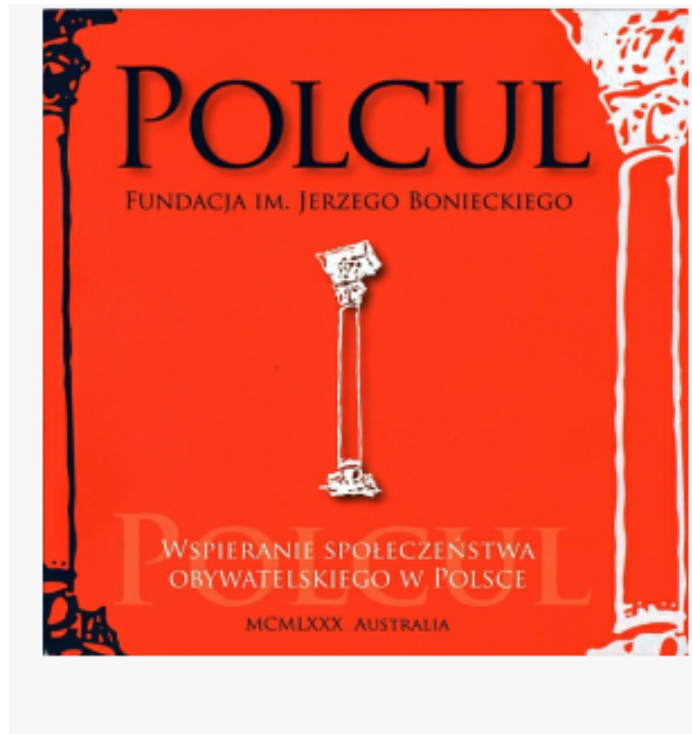
FUNDACJA POLCUL IM. JERZEGO BONIECKIEGO Z AUSTRALII PRZYZNAŁA BOŻENIE SZROEDER "WYRÓŻNIENIE JESIEŃ 2020"

ZA STWORZENIE REWELACYJNEGO PROJEKTU
ARTYSTYCZNO-EDUKACYJNEGO „KRONIKI SEJNEŃSKIE”
REALIZOWANEGO PRZEZ MŁODZIEŻ SZKOLNĄ PRZEZ PONAD 20 LAT

Fundacja POLCUL przyznała
wyróżnienia osobom zaangażowanym
w ruch kultury i budowę
społeczeństwa obywatelskiego w
Polsce oraz współpracę z jej
sąsiadami.

PRZEJDŹ NA STRONĘ NAGRODY

Monika Źmijewska "Dwie dekady z "Kronikami sejneńskimi". Nagroda za świetny projekt przysłała z Australii", *Gazeta Wyborcza oddział Białystok*, 11 grudnia 2020

21 lat temu Bożena Szroeder z Ośrodka Pogranicze z najmłodszymi rozpoczęła fantastyczny projekt: zbieranie opowieści dziadków i sąsiadów, a potem ich odgrywanie nad ręcznie ulepioną makietą Sejn. Dziś tamta ekipa dzieci ma już własne dzieci, ale projekt trwa dalej. Jego niezwykłość doceniła Fundacja Polcul z Australii i przyznała Bożenie Szroeder nagrodę za budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

CZYTAJ CAŁY ARTYKUŁ

KRONIKI SEJNEŃSKIE V POKOLENIE

KRZYZTOF CZYŻEWSKI NAGRODZONY

AMBASADOR WSCHODU NAGRODA WSCHODNIEJ POLSKI - 2020

Ambasador Wschodu to Tytuł, który ma na celu uhonorować osoby, podmioty i instytucje działające na terenie wschodniej Polski oraz jej pograniczu. W tegorocznej edycji wśród laureatów znalazł się Krzysztof Czyżewski, który otrzymał nagrodę szczególną przyznawaną w kategorii Honorowy Ambasador Wschodu. Tytuł ten przyznawany jest osobom, których indywidualny dorobek w uprawianej przez nie dziedzinie kultury, sztuki, nauki, przedsiębiorczości gospodarczej lub społecznej wnosi wyjątkowy i trwały wkład w dziedzictwo cywilizacyjne Polski Wschodniej. Konkurs o Tytuł Ambasadora Wschodu to największy i najstarszy cykliczny przegląd dokonań, które w sposób wyjątkowy i godny reprezentują potencjał społeczny, gospodarczy, naukowy i kulturalny Polski wschodniej oraz jej pogranicza.

WIĘCEJ NA STRONIE POGRANICZA

Pogranicze po raz drugi zostało uhonorowane Tytułem Ambasadora

Wschodu, w roku 2016 statuetkę i wyróżnienie specjalne otrzymała Fundacja Pogranicze.

CZYTAJ WIĘCEJ

PRZEJDŹ NA STRONĘ NAGRODY

AMBASADOR NOWEJ EUROPY - 2020

Miło nam poinformować, że Krzysztof Czyżewski otrzymał nagrodę Ambasadora Nowej Europy za książkę „W stronę Xenopolis” opublikowaną przez Wydawnictwo MCK w serii Biblioteka Europy Środka.

Wyróżnienie to przyznawane jest od 2011 roku przez Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku oraz Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka Jeziorańskiego we Wrocławiu.

CZYTAJ WIĘCEJ NA NA STRONIE POGRANICZA

ROZMOWA Z KRZYSZTOFEM CZYŻEWSKIM PROGRAM 2 POLSKIEGO RADIA 16 GRUDNIA 2020

"Krzysztof Czyżewski: przyszedł czas na kulturę solidarności"

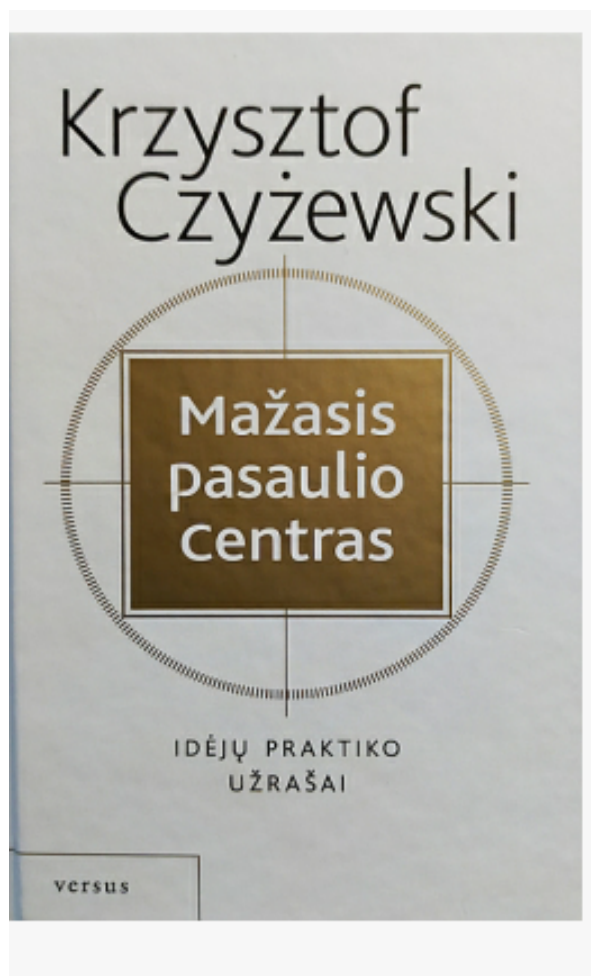
Rozmowę w Poranku Dwójki prowadził Paweł Siwek

- Szansą dla kultury jest pójście w głąb. Rozumiem to jako pójście bliżej ludzi, ku współtworzeniu i współuczestniczeniu w procesie twórczym społeczności lokalnych i sąsiedzkich - mówił w Dwójce Krzysztof Czyżewski - poeta, eseista, pisarz, współtwórca Fundacji "Pogranicze" i Ośrodka "Pogranicze - sztuk, kultur, narodów" w Sejnach.

POSŁUCHAJ ROZMOWY

KSIĄŻKA KRZYSZTOFA CZYŻEWSKIEGO "MAŁE CENTRUM ŚWIATA" UKAZAŁA SIĘ PO LITEWSKU

Przekład: Vytautas Dekšnys
Posłowie: Egidijus Aleksandravičius.
Wydawnictwo Verus, Wilno 2020

Szerpa przełęczą idei Na wschód od jeziora Hołny do granicy państwa, która w 2020 roku skończyła 100 lat, jest tylko kilka kroków. Kompas tu niepotrzebny, bo Litwa, na którą niegdyś tęsknie spoglądał młody poeta Czesław Miłosz, dziś wita tu przybysza objęciami posępnego boru.

Fragment posłowania w przekładzie Joanny Tabor

CZYTAJ CAŁOŚĆ POSŁOWIA

PROGRAM MAŁE OJCZYZNY

Pogranicze jako partner (Archiwum Społeczne pod nazwą „Krasnogrudzkie Archiwum Silva Rerum”) przystąpiło do programu „Małe ojczyzny” zainicjowanego przez Centrum Archiwistyki Społecznej. Zbiory naszego archiwum społecznego dotyczą gromadzonych przez lata historii mieszkańców polsko-litewskiego pogranicza.

Tematem, któremu poświęcamy szczególną uwagę jest historia wysiedleń ludności litewskiej z terenów Suwalszczyzny na terytorium Związku Sowieckiego w roku 1941.

Do współpracy zaprosiliśmy Archiwistów z Państwowego Archiwum w Suwałkach. Dzięki uprzejmości Tadeusza Radziwinowicza – dyrektora Suwalskiego Archiwum i zaangażowaniu w kwerendę Panów Marka Sidora i Sławomira Filipowicza pozyskaliśmy dokumenty archiwalne dotyczące przesiedleń. Materiały filmowe i rozmowy zarejestrowane przez Alicję Chmielewską w złożeniu z zasobami naszego Archiwum Silva Rerum stanowią ciekawy materiał do powstania publikacji na ten niedostatecznie opracowany temat. Publikacja przygotowana zostanie z merytorycznym wsparciem redaktorów czasopisma „Karta” i ukaże się w kwartalniku w roku 2021.

**Wywiad zrealizowany w październiku 2017 roku w Jodeliszkach.
Realizatorka materiału i prowadząca wywiad: Alicja Chmielewska
Opowiada: Aldona Chmielewska**

ZOBACZ FILM

DEBATA

"Historia polsko-litewskiego pogranicza: Przesiedlenia"

Spotkanie on-line poświęcone losom polsko-litewskiego pogranicza. Rozmowa o "historii pamiętanej" oraz relacjach świadków, zestawionych z historią "odczytaną" z dokumentów archiwalnych oraz ich wzajemnym dopełnianiu się.

W debacie udział wzięli: Prof. Egidijus Aleksandravičius - historyk, Uniwersytet Kowieński; Alicja Chmielewska - filmowiec, autorka materiału filmowego - rozmów ze świadkami i uczestnikami przesiedleń Marek Sidor - historyk, pracownik Państwowego Archiwum w Suwałkach Małgorzata Sporek-Czyżewska - autorka programów społecznych w pracy nad pamięcią rodzinną.

Spotkanie poprowadził Krzysztof Czyżewski - eseista, praktyk idei.

ZOBACZ REJESTRACJĘ ZE SPOTKANIA ON-LINE

30-LECIE BORUSSI

BORUSSIA
O L S Z T Y N

Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa „Borussia” – powstało w 1990 roku w Olsztynie. Działa na rzecz budowania i pogłębiania kultury dialogu i tolerancji między ludźmi różnych narodowości, wyznań, tradycji oraz współtworzenia społeczeństwa obywatelskiego.

W ciągu 30 lat powstało kilkadziesiąt nowatorskich projektów o międzynarodowym zasięgu. Fundacja „Borussia“ została założona wiosną 2006 r. przez Roberta Trabę i Kazimierza Brakonieckiego. Kontynuuje ona i wspiera działalność, prowadzoną do tej pory przez stowarzyszenie. Ideą przewodnią naszych działań jest tworzenie nowych zjawisk kultury ponad podziałami i konfliktami narodowościowymi w jednoczącej się Europie w odwołaniu do wielokulturowego dziedzictwa regionu Warmii i Mazur, dawnych Prus Wschodnich. W kręgu zainteresowań twórców i członków „Borussii” do dnia dzisiejszego nieprzerwanie znajduje się problematyka historyczna, kulturalna i społeczna, prowadzimy szeroko zakrojone działania edukacyjne na rzecz budowania i rozwijania społeczeństwa obywatelskiego i ochrony krajobrazu kulturowego. Za swoją działalność byliśmy wielokrotnie nagradzani. „Borussia” oparła swój program działania na dwóch ideach: „Atlantydy Północy” oraz „otwartego regionalizmu”.

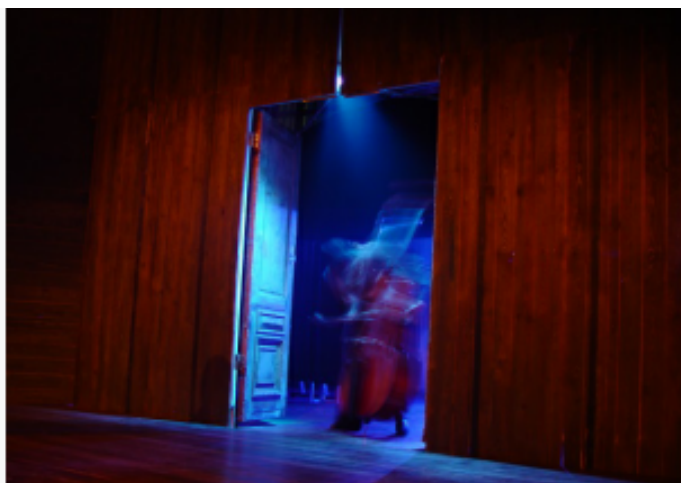
LIST GRATULACYJNY

DYBUK

100-LECIE ŚWIATOWEJ PREMIERY

"Dybuk", Biała Synagoga w Sejnach, 1996

Adaptacja: Małgorzata Sporek-Czyżewska, Wojciech Szroeder

Reżyseria: Wojciech Szroeder, Małgorzata Sporek-Czyżewska

Spektakl w wykonaniu Teatru Sejneńskiego Ośrodka "Pogranicze - sztuk, kultur, narodów" i Fundacji Pogranicze w Sejnach. Członkowie zespołu: studenci i uczniowie sejneńskiego Liceum Ogólnokształcącego.

Materiał graficzny do programu teatralnego "Dybuk" oraz trzy ilustracje do dramatu Szymona Anskiego.

Wiesław Szumiński

GALERIA

Fotografie ze spektaklu "Dybuk"
Marek Skorupski

Scenografia do spektaklu
Wiesław Szumiński

GALERIA

ZOBACZ FRAGMENT SPEKTAKLU

O REALIZACJI "DYBUKA" W POGRANICZU
ARCHIWALNE ARTYKUŁY O TEATRZE SEJNEŃSKIM

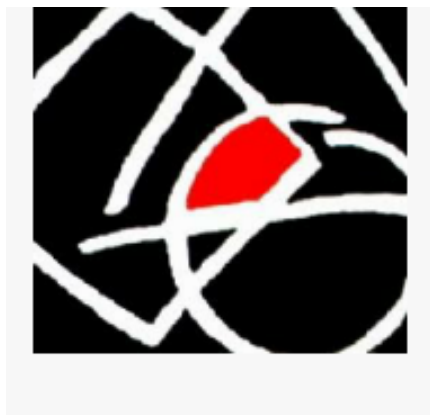

ŚWIĄTECZNE ŻYCZENIA OD POGRANICZA

Ośrodek "Pogranicze - sztuk, kultur,
narodów"
ul. Piłsudskiego 37, 16-500 Sejny
centrum@pogranicze.sejny.pl
tel./fax +48 87 516 27 65

Fundacja Pogranicze
Międzynarodowe Centrum Dialogu
Krasnogruda 14, 16-500 Sejny
krasnogruda@pogranicze.sejny.pl
tel./fax +48 87 565 03 69

Kontakt z redakcją newslettera: newsletter@pogranicze.sejny.pl

Mamy nadzieję, że lubisz nasze newslettery. Jeśli nie, [możesz się wypisać](#)